

ČEMU »SLUŽI« POVJERENIK ZA PASTORAL MLADIH?*

Primljeno:
24. 2. 2007.

Stručni
rad

UDK
264-053.6

DOMENICO SIGALINI

Piazza G. Pantanelli, 8
00036 Palestrina (RM), Italija

Sažetak

Autor nastoji objasniti tko je i kakav je, odnosno kakav bi trebao biti povjerenik za pastoral mladih u biskupiji i redovničkoj zajednici ili ustanovi. Odmah na početku Sigalini podsjeća kako je prvenstveno riječ o služenju. Potrebno je stvarati projekt pastoral mladih i u njega uključiti i crkvenu zajednicu. Autor pojedinačno opisuje najvažnija područja na kojima se posebice treba angažirati povjerenik za pastoral mladih. Konačni autorov prijedlog glasi: valja proširiti broj odgajatelja mladih. U tu svrhu treba razmišljati i o odgojnoj zajednici za pastoral mladih i o području njezinoga djelovanja. U tu zajednicu valja uključiti sve stručnjake i roditelje, ali i mlade i sve one koji su zajedno s njima suodgovorni.

Ključne riječi: povjerenik za pastoral mladih, pastoral mladih

U svakoj biskupiji i u svakoj redovničkoj zajednici ili provinciji postoji uvijek, hvala Bogu, netko posebno osjeća da se mora angažirati za svijet mladih, za njihovu formaciju, za njihov rast. Ponekad su to upravo mladi, ponekad netko odrastao ili star tko je bliži mladima, a ponekad netko koga je zadužio onaj tko je odgovoran jer se za tim osjeća prijeka potreba. Na početku je postojala samo i jedino odgojna i evangelizacijska revnost. Zatim se mislilo da je potrebno djelovati s većom kvalifikacijom, bilo stoga što se i na epistemološkoj razini pojasnio status poučavanja pastoral mladih, bilo stoga što se za tim pojavila veća potreba. Istovremeno je crkveno iskustvo, pri čemu je Crkvi pomagao i posebno je poticao Ivan Pavao Drugi, prihvatilo da je nužno, a ponekad i prvenstveno potrebno staviti mladima na raspolaganje ustrojenu organizaciju koja se naziva

ured ili služba za pastoral mladih. Ako je na početku bilo dovoljno da to bude netko zainteresiran za mlade, danas je mladima potrebno ponuditi kvalificiranije služenje. Time želimo reći da onaj tko dolazi u neku biskupiju ili u neku redovničku zajednicu/ustanovu kako bi radio posebno za mlade, mora znati da ulazi u tradiciju koja možda nije posve uređena, ali je sigurno već započeta, a njezina je pozornost usmjerena na odgoj mladih. Nekada su u Italiji, ali i u drugim zemljama, pažnju na mlade prije svega obraćale neke udruge ili neke redovničke obitelji, a danas pastoral mladih dobiva pravo građanstva u svim kršćanskim zajednicama. Danas se mladi više ne mogu povjeriti nekom lijepom isku-

* Naslov izvornika: *A che »serve« un incaricato di PG?*, u: »Note di Pastorale Giovanile« 40(2006)8, 59-62.

stvu, nekom oratoriju s dugom tradicijom, nekoj redovničkoj zajednici ili karizmi, nego ih kao svoje mora prihvatiti biskupijska, župna ili međužupna kršćanska zajednica.

Kakav je dakle lik, tko je osoba koja je zadužena za pastoral mladih?

Pokušat ćemo to ustanoviti polazeći od mjesta u kojima je pozvan služiti i koja su mu na raspolaganju kao radno okruženje.

SLUŽENJE ILI URED ZA PASTORAL MLADIH

To je mjesto za proučavanje, razradu, podršku, sučeljavanje i koordiniranje pastora mladih. Postojanje ureda nikada ne uključuje povjeravanje odgovornosti sa strane kršćanske zajednice nekim »stručnjacima«, nego podrazumijeva služenje raznim subjektima pastora mladih. Za pastoral mladih prvenstveno je odgovorna sveukupna zajednica: od biskupije (koja ima i odgovarajući ured i sve druge urede koji rade s mladima), do župa, Katoličke akcije, zbog njezinoga posebnog mjesta u Crkvi, te drugih udruga i pokreta.

- *Zadaca ureda za pastoral mladih je promicati razradu nekih temeljnih pravaca, kao specifikaciju pastoralnog projekta koji je biskupija (ili redovnička zajednica ili ustanova) prihvatila, u skladu sa smjernicama učiteljstva s obzirom na mlade, za vrednovanje zvanja i karizmi.*

Nije međutim moguće ići putem koji vodi do stvaranja previše detaljnih smjernica koje bi na kraju dale jedan jedinstveni prijedlog za mlade, neutralizirajući energije i talente pokreta i udruga. Prema tome, kažemo »ne« jednom jedinom prijedlogu. Naprotiv, s velikim odobravanjem prihvaćamo razgranati prijedlog u kojemu svi, unutar jedinstvenoga pastoralnog projekta, mogu ponuditi svoj specifičan doprinos kako bi se ostvarila istinska crkvena simfonija.

Veoma je važno imati *projekt pastora mladih* ili glavne smjernice projekta. Prijedlog formacije za mlade ne smije biti ni prigodan ni improviziran. Takav prijedlog mora biti jasno uključen u pastoralnu svijest koja obuhvaća sveukupnu crkvenu stvarnost. Prema tome, to je:

- projekt od kojega valja krenuti kako bi crkvene zajednice mogle utvrditi način djelovanja, puteve i sredstva čiji je cilj da se svaki mladi čovjek susretne s evanđeljem;
- projekt koji se utjelovljuje u konkretno situacije, koji ne ostaje samo zapisan na papiru, nego se provjerava u svakodnevnom životu;
- projekt koji se temelji na važnosti formacije, na središnjem mjestu koje pripada duhovnom životu, na prijedlogu izbora služenja i misionarenja;
- projekt koji je obilježen različitim planski razrađenim putevima, koji se odnose na osobe i mjesta gdje mladi žive i djeluju;
- bitno obilježje tog projekta je globalnost, koju danas možda valja otkriti u jednostavnosti. Rekao bih da u krajnjem slučaju može predstavljati navještaj nekih globalnih izbora formacije.

- *Ured nije samo izvođač planski razrađenih puteva formacije, nego pokretač koji radi na tome da se formacija ostvaruje u župama i pastoralnim jedinicama, a da je provode subjekti pastora. Glavno načelo nije provoditi aktivnosti za mlade, nego vrednovati sve snage koje postoje u biskupiji kako bi evanđelje došlo do mladih. Konkretni cilj ureda je pomoći mladima da se susretnu s Isusom u Crkvi, ali je neposredni cilj potaknuti prikrivene snage koje su potrebne za odgoj mladih da bi načinili te korake.*

Ured treba posvuda pokretati djelovanje usmjereno prema subjektima pasto-

rala mladih, nuditi im načela za ozbiljan formativni proces, stvarati projekte u kojima su svi pozvani sudjelovati i zatim ih ostvarivati konkretno s onima koji su se za to opredijelili.

Primjerice, angažiramo li se u senzibiliziranju djelatnika za organizirano provođenje slobodnoga vremena? Angažiramo li se u senzibiliziranju redovnika i redovnica, nudimo li roditeljima, školama i udrugama na određenom području podatke o svijetu mladih? Tko usklađuje rad raznih ustanova na nekom području zainteresiranih za svijet mladih i za kršćansku zajednicu? Tko se bavi formativnim školovanjem stručnjaka za organizaciju slobodnoga vremena?

- *U odnosu na druga područja ili crkvene specijalizacije.*

Pastoral mladih je raskrižje pastoralnih postupaka: nitko nije samodostatan u odgoju mladih, osobito ne onaj tko odgaja u vjeri. Treba razvijati suradnju sa svim dimenzijama kršćanskog života, a zatim i s raznim uredima neke biskupije. Kao ured za pastoral mladih, on ništa ne činiti neovisno o drugima, nego uvijek nastoji uključiti i nekoga drugoga, neki drugi ured, udruge ili pokret.

Treba promicati i suradnju s ustanovama na određenom području, kao što su lokalne ustanove, razna tijela javne uprave, škole, udruge volontera...

PODRUČJA NA KOJIMA SE STRUČNJAK ZA PASTORAL MLADIH TREBA POSEBNO ANGAŽIRATI

- *Nužnost dobre hermeneutike.*

Danas u pastoralu mladih još uvijek ima kolebanja između deduktivnog formativnog modela i prividno mladenačkog formativnog modela, u kojem se razvodnjuje svaka odlučnost u predlaganju vjer-

skog iskustva. Stoga priprava onoga tko je zadužen za pastoral mladih treba biti vrlo široka u dva područja: u području poznavanja i razborite analize svijeta mladih te na području razumijevanja vjere i Božje riječi.

To je potrebno zato što je nužno ponuditi čvrste temelje hermeneutskog modela za vrednovanje neprekidnog i obostranog propitivanja vjere i života kako bi se ustanovili projekti i metode koji su vjerni Bogu i čovjeku. Taj se posao ne može improvizirati ili provoditi prema nejasnim načelima, nego unutar čvrstih i produbljenih teoloških načela. Najveći nedostatak koji se danas zamjećuje, osim nezainteresiranosti za mlade, jest nedostatak jasnoće odgojne metode. Na temelju većeg ili manjeg beznađa ili uspjeha pothvata javlja se kolebanje između deduktivnog i induktivnog, između »vratimo se starim dobrim vremenima« i odbacivanja sveukupne tradicije. Ispravno postupati znači ni u kojem pastoralu ne djelovati ideološki, a pogotovo ne u pastoralu mladih. Istina je da Isus svoje sinove može stvoriti i iz stijena, ali se od stručnjaka za pastoral mladih traži da nastoji te pastoral bude čin Crkve koji će što je više moguće biti vjeran evanđelju i pastirima.

Isti hermeneutski napor valja ponijeti i u mjesta promicanja kulture, u odgoj u sjemeništima te na teološke institute, kako bi se pastoralu mladih dalo dostojanstvo pastoralne znanosti, a ne slika simpatične kolebljivosti.

- *Govor*

Stručnjak se treba angažirati i na govoru koji se ne smatra samo sredstvom nego i darom što ga Bog stavlja u život mladih. To je prvi rezultat istinske hermeneutike. Govor je svaki dar milosti što ga Bog stavlja u život mladih naraštaja, ono što im omogućuje da komuniciraju što jesu i što imaju. To su radovanje životu, ljubav prema ljepoti, sposobnost sanjarenja, krajnje

uosobljenje vjere, osjećaji i nade. Tek će u drugom trenutku to postati istinska sredstva, ali na početku prednost treba dati kakvoći života mladih.

- *Eksperimentiranje i kreativnost*

Područje pastoral mladih, upravo zbog stalnog mijenjanja mladih naraštaja, treba poticati nova, uravnotežena ali i odvažna iskustva. Ured treba biti uvijek korak ispred svakog župnog rada s mladima, treba pomoći da se gleda dalje, predvidjeti probleme i razvoj te u njih stalno uključivati nova sredstva.

- *Mreža odnosa i iskustava*

Danas valja ili djelovati umreženo ili smo osuđeni na zatvaranje u same sebe, na siromaštvo, a možda i na nedostatak sposobnosti tumačenja svijeta mladih. Mladi žive u svijetu i Crkve se ne mogu svesti na sakristije. Djelovati umreženo znači ujedno imati kriterije za razlučivanje na temelju minimalnog projekta, uvijek spremni na korjenitu, ali utemeljenu promjenu.

PODRUČJA KVALIFICIRANJA ODGOVORNIH ZA PASTORAL MLADIH

U pastoralu mladih i u katehatici danas postoje neka područja za koja valja u većoj mjeri kvalificirati one koji su odgovorni.

- *Mjesta*

Kao što kaže Andreoli, vječna je istina da su mladi u krizi *apstinencije od vjere* i da treba iznova *širiti vjeru*. Mjesto širenja zasigurno nije institucija, nego su to ulice, uličice, mladenačke skupine, trgovi, kafići, noćni život. Komunikacijska nesposobnost struktura kršćanske zajednice zahtijeva preobrat radi razboritog i revnog pristupa mjestima gdje mladi borave, ali još prije njihovim životnim situacijama. Ta mjesta u sebi nose svoj *kairòs* koji prethodi svakom

projektu pastoral mladih, a nudi ga Duh u životu osoba i u njihovim odnosima.

- *Prvi navještaj*

Valja se odvažiti na ostvarivanje iskustava prvog navještaja koja dubinski istražuju pitanja mladih i nude se kao sudionici sve veće želje za životom. To je izazov za katehezu koja se treba preoblikovati na temelju planski raspoređenih puteva koji iznova prenose središnje mjesto Isusove smrti i uskrsnuća tom rastresenom mladom čovjeku koji je žedan razloga za život. Crkveni ustroj za to još uvijek nije pripravljen, iako nije moguće iznijeti prvi navještaj bez zajednice koja ga podržava i vodi prema ispunjenju. Dokazano je da je redoviti pastoral u krizi, ali je isto tako istina da se bez poboljšanog redovitog pastoral ne može biti misionar.

- *Tumačenje novih oblika neizvjesnosti*

Danas je najveći problem uspjeti ponuditi snagu i svjetlo vjere u toj stalnoj neizvjesnosti koja obavlja svijet mladih na poslu, u čuvstvima, u odlukama, u povjerenju u politiku, u svemu što ih zanima. Stalno se mora odgađati svaka odluka. Zanos istraživanja je zajamčen, ali uz nastojanje da se promiču život i budućnost, koji ovise o modi nametnutoj umjetnosti zbog konzumističkih ili ideoloških ciljeva. Produžetak razdoblja mladosti ne može se svesti na to kao da time život prestaje. Mladi moraju i dalje doprinositi životu svih ljudi do izgradnje skladnih obitelji i rađanja djece.

- *Raspoloživost i prihvaćanje kršćanske zajednice*

Tipičan problem stručnjaka ili onoga tko je zadužen za pastoral mladih uvijek je kako postići da kršćanska zajednica uistinu postane subjekt formiranja mladih naraštaja, skrbeći za njihovu sadašnjost i budućnost. Danas prosječna kršćanska zajednica smatra da su mladi samo neugodan pro-

blem, više predmet briga negoli projekata, više predmet pomirenja sa sudbinom negoli pozitivnog povjerenja. Najteže je nastojati uvjeriti kršćansku zajednicu da mladima ne može ponuditi samo prostoriju za euharistijsko slavlje, nego i istinsku mogućnost za uspostavljanje odnosa kako bi svojim pitanjima i nadahnućima postali životvorni poticaj rasta cijele kršćanske zajednice.

- *Poticaj za proširivanje područje odgajateljeva djelovanja*

Zadaća je ureda za pastoral mladih proširiti broj odgajatelja mladih. Treba pri-

hvatiti svakog stručnjaka i svakog roditelja koji se želi aktivno uključiti. Pastoral mladih mora načiniti kvalitativni pomak, treba prestati biti svijet ograničen samo na mlade. Predlažem na razmišljanje ideju o odgojnoj zajednici koja oko jednoga stola okuplja sve one koji se zanimaju za mlade, uključujući i mlade i one koji su suodgovorni. Može se načiniti opširan popis svih zainteresiranih. Uvijek ih je više od nekolicine animatora koji moraju boraviti s vrećom za spavanje u župi iščekujući da pro-
nađu čuvstveni ili radni smještaj.